

Hoe zou het met de Griuze zwemkrab (*Liocarcinus vernalis*) zijn?

Guido Rappé

Een melding van een "opvallend aantal gemarmerde zwemkrabben" (Vansteenkiste, vorige blz), brengt meteen ook de Griuze zwemkrab in beeld. Wij hebben aan onze kust namelijk drie soorten erg op elkaar gelijkende zwemkrabben: de Gewone *Liocarcinus holsatus*, de Griuze *L. vernalis* en de Gemarmerde *L. marmoreus*. De laatste twee zijn gevoelig minder algemeen dan de Gewone. De Gemarmerde geldt als zeldzaam. DE verrassing in 1990 was toch de Griuze zwemkrab. Vanuit het 'niets' (onbekend in de zuidelijke Noordzee), bleek deze zuidelijke soort plots soms algemener dan de Gewone zwemkrab. De soort leeft hier op de noordgrens van zijn verspreidingsgebied en is wel zeer gevoelig voor langdurig vriesweer. Zo verdween hij (nagenoeg?) volledig in de winter 1995-1996, om schuchter terug te keren in de 21ste eeuw. Dat bewijzen de regelmatige meldingen van vooral het laatste decennium of mijn waarneming op 18 februari 2012. Toen spoelden met de ochtendvloed (hoogwater om 9u15) zeer veel Griuze zwemkrabben aan in De Panne (conservatief op 9999 getaxeerd), gevolg van een lange vorstprik eerder die maand.

Nu er dit jaar extra aandacht aan de Griuze zwemkrab geschonken wordt in Nederland (van der Niet et al, 2017), wil ik langs deze weg een oproep lanceren om deze zomer en najaar ook bij ons eens speciale aandacht te schenken aan deze zwemkrabben. Is het onderscheid tussen de Griuze en de Gewone al een punt van aandacht, dan is het onderscheid tussen de Griuze en de Gemarmerde nog subtieler. In Nederland spoelden deze winter veel Griuze aan, soms met opvallend gemarmerde tekeningen. De vraag dringt zich op of niet (een deel van) de Gemarmerde zwemkrabben van Vansteenkiste (2017) Griuze zwemkrabben zouden kunnen zijn. Anderzijds kunnen de nieuwe zandsuppleties ter hoogte van o.a. Bredene zeker krabben van populaties van dieper in zee naar het strand gebracht hebben.

Voor het onderscheid tussen de soorten verwijs ik naar de figuren 1 tot 3 en tabel 1 (overgenomen uit Rappé & D'Udekem d'Acoz, 1997)

Strandvondsten van aangespoelde exemplaren kunnen gemakkelijk meegenomen worden voor verdere controle. Kijk vooral ook bij de talrijke garnaalkruiers in de netten en noteer zo nauwkeurig mogelijk de aantallen van de diverse soorten zwemkrabben (kwestie van de onderlinge verhoudingen te kennen). Denk daarbij dat ook 0 een getal is.

Wie weet vind je zelfs wel een van de andere soorten, de Blauwpootzwemkrab *L. depurator* of de Gewimperde *L. navigator* (beter gekend met de vroegere naam *L.*

arcuatus). Resultaten mag je naar mij e-mailen of op de website waarnemingen.be plaatsen. Na het seizoen kunnen we de resultaten in de Strandvlo rapporteren. Veel plezier en succes.

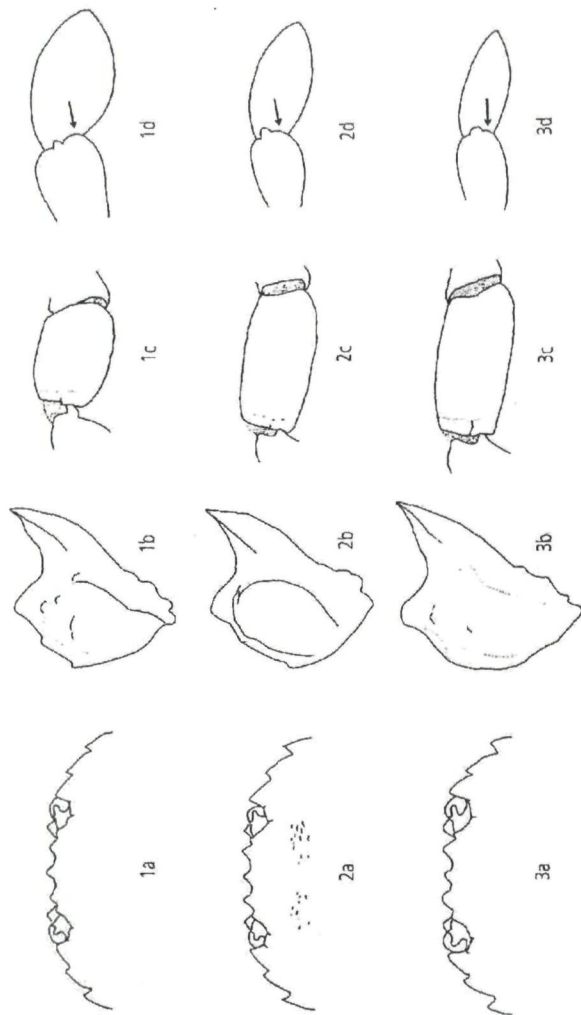

Fig. 1-3. Diagnostische kenmerken van de Gewone (1), de Grijze (2) en de Gemarmerde zwemkrab (3), telkens mannelijke ex. uit België.
 1a, 2a, 3a: voorrand rugschild; van de zwempoot (resp. 1.5, 2 en 2);
 1b, 2b, 3b: 'elleboog' (carpus) van de schaarpoot;
 1c, 2c, 3c: lengte/breedte verhouding van het vierde lid
 1d, 2d, 3d: tweede lid van de zwempoot;

Tabel 1. Diagnostische kenmerken van de Gewone, de Griuze en de Gemarmerde zwemkrab.

	Gewone zwemkrab	Griuze zwemkrab	Gemarmerde zwemkrab
Middelste tand tussen de ogen	langer dan de twee buitenste (1a)	nauwelijks korter tot nauwelijks langer dan de buitenste (2a)	nauwelijks korter tot even lang als de buitenste (3a)
Buitenste boord van "elleboog" (carpus) van de schaarpoten	met duidelijke knik halfweg, waarop een knobbeltje of tandje. Een tweede knobbeltje halfweg de voorste helft (1b)	met knik halfweg, waarop een soms onduidelijk knobbeltje. Soms een tweede knobbeltje halfweg de voorste helft (2b)	regelmatig afgerond, zonder knik of knobbeltjes (3b)
Vierde lid (merus) van de zwempoot	ongeveer 1.5 keer langer dan breed (1c)	ongeveer 2 maal langer dan breed (2c)	ongeveer 2 maal langer dan breed (3c)
Distaal deel van de binnenkant van het tweede lid (propodus) zwempoot	met uitstekende, afgeronde hoek (1d)	gewoon afgerond (2d)	gewoon afgerond (3d)
Kleur van de poten	gewoonlijk met fel oranje of rose vlekken, vooral bij de ligamenten	gewoonlijk grijs- of witachtig, zelden met oranje of roze	roodachtig, plaatselijk gemarmerd
Kleur van het rugschild	Adult: meestal uniform bleekbruin, grijs(blauw); zelden bleek en weinig contrastrijk gemarmerd; in de voorste helft soms een vertikaal wit (nooit donkerbruin) streepje. Juv.: fijn gevlekt en bleek bruinachtig, soms roze-achtig	Adult: gewoonlijk fijn gevlekt, maar dikwijls uniform grijs(bruin); zelden roodachtig, symmetrisch en contrastrijk gemarmerd; in de voorste helft soms een vertikaal bruin (altijd donkerder dan omgeving) streepje. Juv.: fijn gevlekt en grijs(achtig)	Adult: bijna altijd roodachtig, symmetrisch en zeer contrastrijk gemarmerd, zelden bijna uniform. Juv.: niet bekend
Maximale waargenomen breedte rugschild	59.7 mm	38.5 mm	42.0 mm

Summary

The grey swimming crab *Liocarcinus vernalis* has the northernmost limit of its range in the southern North Sea. It is however susceptible to extreme population changes due to the strength of winter conditions. Special attention is asked to the membership to help assess its current status along the Belgian coast.

Geciteerde en aanvullende literatuur

- ADEMA, J.P.H.M., 1991A. De Krabben van Nederland en België (Crustacea, Decapoda, Brachyura). Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden. 244 p.
- ADEMA, J.P.H.M., 1991B. Een aanvulling op: "De Krabben van Nederland en België"; De Grijze Zwemkrab, *Liocarcinus vernalis* (Risso, 1815) in de Noordzee gevonden. Het Zeepaard 51(5): 110-115.
- RAPPÉ, G. & C. D'UDEKEM D'ACQZ, 1997. Verschijnen en verdwijnen van de Grijze zwemkrab in de zuidelijke Noordzee. De Levende Natuur, 98: 194-198.
- VAN DER NIET, E., S. CAMPBELL & B. LANGEVELD, 2017. De Grijze Zwemkrab herkennen: iedereen kan het leren! Zoekbeeld 7(1): 26-29.
http://www.anemoon.org/DesktopModules/Bring2mind/DMX/Download.aspx?command=core_download&entryid=899&language=nl-NL&PortalId=0&TabId=165
- VANSTEENKISTE, J., 2017. Opvallend aantal gemarmerde zwemkrabben (*Liocarcinus marmoreus*) te De Haan-Zeebrugge februari-maart 2017. De Strandvlo 37 (2): 65.

**Kapelstraat 3
9910 Ursel
guido.raappe@gmail.com**